

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA – 4101-37-07/2012
P/12/094

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/12/094 – Profilaktyka narkomanii w szkołach.

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach

Kontroler

1. Anna Loppe, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83582 z dnia 28 grudnia 2012 r.;

2. Marta Florczykiewicz-Cymara, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83583 z dnia 28 grudnia 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-4)

Jednostka
kontrolowana

Górnośląskie Stowarzyszenie „Familia” w Gliwicach, ul. Dębowa 5, 44-100 Gliwice (zwane dalej *Stowarzyszeniem*).

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Andrzej May - Majewski, Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia.

Pozostali Członkowie Zarządu Stowarzyszenia: Ewa Jaszczur – Skarbnik, Maciej Osuch – Sekretarz, Wojciech Biłogan, Jacek Chałubiński.

(dowód: akta kontroli str. 5-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia¹ pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zakresie realizacji zadań publicznych objętych umowami nr 9/R/07 z dnia 2 stycznia 2007 r., nr 33/R/09 z dnia 5 stycznia 2009 r. oraz nr 7/R/10 z dnia 4 stycznia 2010 r. i rozliczania przez Stowarzyszenie środków dotacji otrzymanych na wsparcie wykonania tych zadań z budżetu Ministra Zdrowia.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia w szczególności rzetelne zrealizowanie zakresu merytorycznego zleconych zadań i osiągnięcie zakładanych w umowach rezultatów, tj.:

- 1) Programu pomocy psychologicznej dla eksperymentujących z narkotykami oraz zagrożonymi uzależnieniem, realizowanego w formie ambulatoryjnej, a także w trakcie jednorazowych akcji, festynów i imprez plenerowych (umowa nr 9/R/07 z dnia 2 stycznia 2007 r., zadanie 3);
- 2) Programu wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję (umowa nr 9/R/07 z dnia 2 stycznia 2007 r., zadanie 4);
- 3) Programu profilaktycznego realizowanego podczas imprezy młodzieżowej – Przystanek Woodstock (umowa nr 33/R/09 z dnia 5 stycznia 2009 r., zadanie 3);
- 4) Programu wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję (umowa nr 33/R/09 z dnia 5 stycznia 2009 r., zadanie 4);
- 5) Programu wsparcia dla rodzin osób zagrożonych narkomanią, używających i uzależnionych od narkotyków (umowa nr 33/R/09 z dnia 5 stycznia 2009 r., zadanie 5);

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje, w ocenie ogólnej i przy ocenach częściowych, 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

- 6) Programu dla osób uzależnionych będących rodzicami – program „Familia dla rodziny” (umowa nr 33/R/09 z dnia 5 stycznia 2009 r., zadanie 9);
- 7) Programu profilaktycznego „Przystanek Woodstock 2010” (umowa nr 7/R/10 z dnia 4 stycznia 2010 r., zadanie 2);
- 8) Programu wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję (umowa nr 7/R/10 z dnia 4 stycznia 2010 r., zadanie 3);
- 9) Programów wsparcia dla rodzin osób zagrożonych narkomanią i używających narkotyków (umowa nr 7/R/10 z dnia 4 stycznia 2010 r., zadanie 4).

Środki z dotacji celowych otrzymanych na wsparcie realizacji zadań w łącznej wysokości 221 000,00 zł zostały wydatkowane w 100%, terminowo i zgodnie z przeznaczeniem, przy zachowaniu zasad określonych w postanowieniach ww. umów.

Sprawozdania (kwartalne i roczne) z realizacji ww. zadań przedkładane do Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii², sporządzane były terminowo (za wyjątkiem sprawozdań merytorycznych za II kwartał 2007 r. z realizacji programów „Nie bierzemy. Jesteśmy OK”, „Mieszkanie adaptacyjne”, „Hostel adaptacyjny” i „Programu wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję i ich rodzin”, opóźnienie nie miało wpływu na realizację zadania i nie spowodowało ograniczenia wielkości następnej transzy dotacji³). Wszystkie sprawozdania były zgodne z wymogami KBPN.

Zasoby osobowe oraz rzeczowe Stowarzyszenia, w momencie ubiegania się o wsparcie realizacji ww. zadania oraz w trakcie wykonywania umowy, były w ocenie NIK wystarczające do prawidłowego realizowania dotowanych zadań.

Równocześnie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) Wszystkie merytoryczne i finansowe (kwartalne i roczne) sprawozdania z realizacji zadań objętych umowami nr 9/R/07 z dnia 2 stycznia 2007 r., nr 33/R/09 z dnia 5 stycznia 2009 r. oraz wszystkie sprawozdania merytoryczne i 12 sprawozdań finansowych z realizacji zadań objętych umową nr 7/R/10 z dnia 4 stycznia 2010 r., zostały podpisane tylko przez jednego Członka Zarządu Stowarzyszenia, pomimo że zgodnie z § 37 „Statutu Gómośląskiego Stowarzyszenia Familia”: „Do zaciągania zobowiązań oraz podejmowania czynności prawnych, a także reprezentowania Stowarzyszenia na zewnątrz uprawnieni byli dwaj członkowie Zarządu działający łącznie”;
- 2) Część objętych kontrolą sprawozdań merytorycznych i jedno sprawozdanie finansowe roczne z realizacji umów objętych kontrolą zostały sporządzone w sposób nierzetelny - niektóre wyszczególnione w nich dane były niezgodne ze stanem faktycznym lub/i dokumentacją księgową⁴. Ponadto w części sprawozdań merytorycznych⁵ z realizacji zadań publicznych, objętych umowami nr 9/R/07 z dnia 2 stycznia 2007 r., nr 33/R/09 z dnia 5 stycznia 2009 r. oraz nr 7/R/10 z dnia 4 stycznia 2010 r., zawartymi z KBPN, nie zostały podane wszystkie informacje wymagane przez zleceniodawcę. Braki dotyczyły rozdziału III sprawozdania „Ewaluacja”;

² Zwanego dalej „KBPN”.

³ Kwestia ta została opisana w pkt 2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

⁴ Szczegółowe omówienie poszczególnych sprawozdań, które w ocenie NIK sporządzone zostały w sposób nierzetelny, zamieszczone zostało w pkt 1, 2 i 3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

⁵ Wszystkie wymagane przez KBPN informacje zawierały sprawozdania: (kwartalne i roczne) z wykonania programu „Nie bierzemy. Jesteśmy OK” – realizowanego w ramach ww. trzech umów, wszystkie (kwartalne i roczne) z realizacji w 2007 r. zadania nr 4 „Mieszkanie adaptacyjne”, merytoryczne roczne z wykonania w 2007 r. zadania nr 4 „Hostel adaptacyjny”, wszystkie kwartalne z wykonania w 2009 r. ww. zadania, sprawozdania za IV kwartał oraz roczne z realizacji w 2010 r. zadania nr 3 II-A „Hostel adaptacyjny”, sprawozdania za II, III, IV kwartał oraz roczne z realizacji w 2010 r. zadania nr 3 II B „Program wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków”, sprawozdanie za IV kwartał oraz roczne z realizacji w 2010 r. zadania nr 4 „Program wsparcia dla rodzin”.

- 3) Nie sporządzono sprawozdań finansowych za II i III kwartał 2009 r. z wydatkowania kwot dotacji, otrzymanej na podstawie umowy nr 33/R/09 z 5 stycznia 2009 r., na realizację zadania publicznego „Program profilaktyczny dla osób zagrożonych narkomanią, eksperymentujących z narkotykami”, program „Nie bierzemy. Jesteśmy OK – Przystanek Woodstock 2009”;
- 4) Sprawozdania merytoryczne za II kwartał 2007 r. z realizacji programów: „Nie bierzemy. Jesteśmy OK” (zad. nr 3), „Mieszkanie adaptacyjne” (zad. nr 4), „Hostel adaptacyjny” (zad. nr 4) i „Programu wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję i ich rodzin” (zad. nr 4), sporządzone zostały z 6-dniowym opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w umowie Nr 9/R/07.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Działalność statutowa Stowarzyszenia w okresie składania ofert i realizacji ww. zadań publicznych obejmowała zadania określone w art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii⁶.

(dowód: akta kontroli str. 7-15)

1. Realizacja umowy nr 9/R/07 z 2 stycznia 2007 r.

Opis stanu
faktycznego

Na podstawie umowy nr 9/R/07, zawartej w dniu 2 stycznia 2007 r. przez:

- Stowarzyszenie reprezentowane przez Andrzeja May-Majewskiego Przewodniczącego i Ewę Jaszczur Skarbnika,

- Ministra Zdrowia reprezentowanego przez Piotra Jabłońskiego – Dyrektora KBPN o realizację zadania publicznego w roku 2007 w ramach dotacji budżetowej, Stowarzyszenie zobowiązało się do realizacji zadań: nr 3 pn. „Program profilaktyczny dla osób zagrożonych narkomanią oraz eksperymentujących z narkotykami” oraz nr 4 pn. „Program wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję”. Zakres przedmiotowy zadania nr 3, zgodnie z załącznikiem nr 1 do umowy, obejmował realizację programu „Nie bierzemy. Jesteśmy OK.”, w ramach którego przewidziano zajęcia informacyjne i edukacyjne (akcje profilaktyczno-informacyjne podczas dużych imprez masowych [festiwal „Przystanek Woodstock”, XV finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy], akcje uliczne, akcja „Bezpieczne wakacje” na terenie kąpielisk w Zabrzu i Gliwicach, na terenie szkół w gminach Gliwice, Zabrze, Chorzów). Zakres przedmiotowy zadania nr 4, zgodnie z załącznikiem nr 1 do umowy, obejmował realizację programów: „Hostel adaptacyjny” (pobyt w hostelu był przewidziany dla osób, które ukończyły terapię i miał na celu: zabezpieczenie przed nawrotem choroby, rozwój własnych talentów i zainteresowań, poprawę funkcjonowania społecznego ze zwiększeniem własnej wartości, zabezpieczenie socjalne po opuszczeniu hostelu, poprawę kontaktów rodzinnych, opracowanie rocznego indywidualnego planu rozwoju i działania postrehabilitacyjne), „Mieszkanie adaptacyjne” (udostępnienie mieszkania adaptacyjnego osobom po zakończonym procesie rehabilitacji, mieszkańcy byli zobowiązani do realizacji swojego indywidualnego planu rozwoju) oraz „Program dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję i ich rodzin” (skierowany do absolwentów programu rehabilitacyjnego dla osób uzależnionych z „podwójną diagnozą”⁷, diagnozą uzależnienia od środków psychoaktywnych oraz do rodzin osób uzależnionych; w ramach programu przewidziano następujące rodzaje działań: grupy rozwoju osobistego, w tym dotyczące osób z „podwójną diagnozą”, poradnictwo rodzinne, warsztaty umiejętności psychospołecznych dla rodzin, warsztaty preorientacji zawodowej, warsztaty zapobiegania nawrotom, konsultacje psychiatryczne i prawne).

⁶ Dz. U. z 2012 r. poz. 124, ze zm.

⁷ „Podwójna diagnoza” – dotyczyła osób uzależnionych, u których stwierdzono chorobę/zaburzenia psychiczne.

Bezpośredni realizatorzy programu „Nie bierzemy. Jesteśmy OK” (zadanie nr 3), w zakresie w jakim dotyczył on zajęć informacyjnych i edukacyjnych dla osób w grupach wiekowych od 12 do 15 oraz od 16 do 19 lat życia, dysponowali przygotowaniem pedagogicznym.

Zarząd Stowarzyszenia wyjaśnił, że: „Górnśląskie Stowarzyszenie FAMILIA posiadało zasoby osobowe i rzeczowe wystarczające do realizacji zadań zleconych w ramach umów zawartych z KBPN nr 9/R z 2 stycznia 2007 r.; nr 33/R z 5 stycznia 2009 r.; 7/R z 4 stycznia 2010 r. Górnśląskie Stowarzyszenie FAMILIA, działając od chwili powstania na polu leczenia i profilaktyki uzależnień, współpracowało i nadal współpracuje z wieloma osobami posiadającymi duże doświadczenie w pracy terapeutycznej i profilaktycznej potwierdzone stosownymi kwalifikacjami. Osoby te pracowały i najczęściej nadal pracują w zakładach opieki zdrowotnej, ośrodkach terapii uzależnień, w tym w prowadzonym przez Górnśląskie Stowarzyszenie FAMILIA Centrum Leczenia Uzależnień GS FAMILIA. Celem wzmocnienia efektów naszych działań włączaliśmy do nich również odpowiednio przeszkolone osoby po terapii. W przedmiocie zasobów rzeczowych posiadamy je w ilości nie mniejszej niż zgłaszane w ofercie.”

(dowód: akta kontroli str. 27, 41, 45-52, 56-71, 504-519)

Termin wykonania zadania ustalono w umowie od 2 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2007 r. Na realizację zadania Stowarzyszenie otrzymało dotację z budżetu Ministra Zdrowia w łącznej kwocie 86 000 zł (8 000 zł na zad. nr 3 – program „Nie bierzemy. Jesteśmy OK” oraz 78 000 zł na zad. nr 4, w tym: 38 000 zł na program „Hostel adaptacyjny”, 5 000 zł na program „Mieszkanie adaptacyjne” i 35 000 zł na „Program dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję i ich rodzin). Środki dotacji przekazywane były w miesięcznych transzach, po złożeniu przez zleceniobiorcę rozliczenia merytorycznego i finansowego za kolejny kwartał i wydatkowaniu 100% wartości środków otrzymanych w poprzednim kwartale.

Rozliczenia przedkładane do KBPN, w tym rozliczenia z całości realizacji zadania nr 3 i zadania nr 4, sporządzone zostały w terminach wskazanych w umowie (oprócz sprawozdań merytorycznych za II kwartał 2007 r. z realizacji programów „Nie bierzemy. Jesteśmy OK”, „Mieszkanie adaptacyjne”, „Hostel adaptacyjny” i „Programu wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję i ich rodzin”).

(dowód: akta kontroli str. 16-22, 47-71, 108-131, 143-146, 504-594)

Dotacja została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem i preliminarzem stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, a także w terminie określonym w umowie. Główne kategorie wydatków dotyczyły:

- wynagrodzeń osobowych, w tym jeden etat kierownika programu w łącznej kwocie 21 600 zł, tj. 25,12% środków wydatkowanych z dotacji,
- pochodnych od wynagrodzeń osobowych w łącznej kwocie 4 400 zł tj. 5,11% środków wydatkowanych z dotacji,
- wynagrodzeń bezosobowych, w tym umowy zlecenia na prowadzenie poradnictwa rodzinnego, grup wsparcia oraz obsługi księgowej – w łącznej kwocie 38 520 zł, tj. 44,79% środków wydatkowanych z dotacji,
- kosztów rzeczowych – w łącznej kwocie 21 480 zł, tj. 24,98% środków wydatkowanych z dotacji.

Rezultat badanych zadań został osiągnięty w 100% wielkości zakładanej w umowie dofinansowania i był proporcjonalny do wielkości poniesionych nakładów z otrzymanej dotacji (wykorzystano 100% dotacji):

- 1) w ramach zadania nr 3 przewidziano przeprowadzenie 36 godzin zajęć informacyjnych oraz 144 godzin zajęć edukacyjnych. Cel powyższy został w całości osiągnięty – zgodnie z postanowieniami umowy nr 9/R/07,
- 2) w ramach zadania nr 4 przewidziano: dla osób, które zakończyły terapię – pobyt w hostelu adaptacyjnym, dla osób po zakończonym procesie rehabilitacji – pobyt w mieszkaniu adaptacyjnym, ponadto „Program dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję i ich rodzin” przewidywał przeprowadzenie:

144 godzin zajęć w grupach rozwoju osobistego, 144 godzin zajęć w grupach rozwoju osobistego dla osób z „podwójną diagnozą”, 144 godzin poradnictwa rodzinnego, 144 godzin warsztatów umiejętności psychospołecznych dla rodzin, 88 godzin warsztatów preorientacji zawodowej, 72 godziny warsztatów zapobiegania nawrotom. Cel powyższy został w całości osiągnięty - zgodnie z postanowieniami ww. umowy.

(dowód: akta kontroli str. 16-22, 47-71, 108-131, 143-146, 504-594)

W księgach rachunkowych Stowarzyszenia wyodrębniono ewidencję księgową przychodów środków pochodzących z dotacji oraz dokonywanych z nich wydatków, co było zgodne z obowiązkiem określonym w art. 16 ust. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁸ oraz w § 4 ust. 2 zawartej umowy.

(dowód: akta kontroli str. 25-26, 28-40, 465-476, 481-484, 787-802)

Szczegółowa kontrola rzetelności prowadzenia ewidencji księgowej została przeprowadzona na podstawie wszystkich dowodów księgowych (faktur, rachunków i list płac). Badanie, którym objęto dokumenty księgowe na kwotę 86 000 zł, tj. 100% wydatkowanej kwoty dotacji, nie wykazało nieprawidłowości w zakresie poprawności formalnej dowodów księgowych oraz ich kontroli bieżącej i dekretacji, a także co do wiarygodności zapisów księgowych.

(dowód: akta kontroli str. 803)

KBPN nie kontrolowało prawidłowości realizacji umowy Nr 9/R/07.

(dowód: akta kontroli str. 44)

Ustalone
nieprawidłowości

Wymienione niżej sprawozdania zostały sporządzone w sposób nierzetelny – część wyszczególnionych w nich danych była niezgodna ze stanem faktycznym lub/i dokumentacją księgową:

W sprawozdaniach merytorycznych z wykonania - w ramach zadania nr 4 „Program wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję” - programów: „Hostel adaptacyjny”, „Mieszkanie adaptacyjne” i „Programu wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję i ich rodzin”, liczba sumaryczna nowych odbiorców z poszczególnych kwartałów nie była równa liczbie przedstawionej w sprawozdaniach rocznych. Sprawozdania z wykonania ww. zadania podpisał Członek Zarządu Stowarzyszenia Jacek Chałubiński.

(dowód: akta kontroli str. 56-71, 143-146, 465-467, 472, 500-501, 504-519, 552-563, 567-568, 577-594)

Członek Zarządu Stowarzyszenia Jacek Chałubiński wyjaśnił, że przyczyną powyższego był brak wpisów w rubrykach „nowi odbiorcy” w sprawozdaniach kwartalnych, co wynikało z przeoczenia.

(dowód: akta kontroli str. 806-807, 814)

Ponadto w niżej wymienionych sprawozdaniach z realizacji zadań publicznych, objętych umową nr 9/R/07 z dnia 2 stycznia 2007 r., nie zostały podane w rozdziale III Ewaluacja informacje wymagane przez KBPN, tj.

1. we wszystkich sprawozdaniach merytorycznych kwartalnych z realizacji zadania nr 4 „Hostel adaptacyjny” nie określono w jakim stopniu planowane cele programu zostały zrealizowane,
2. we wszystkich sprawozdaniach merytorycznych z realizacji zadania nr 4 „Program wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję i ich rodzin” nie określono wymiernych rezultatów realizacji zadania.

(dowód: akta kontroli str. 60-67, 504-519, 577-594)

Członek Zarządu Stowarzyszenia Jacek Chałubiński wyjaśnił, że nie wypełniał ww. rubryk w sprawozdaniach merytorycznych, ponieważ Stowarzyszenie nie prowadziło takich działań, a zleceniodawca nie kwestionował sprawozdań. Ponadto wyjaśnił, że: „(...) *Analizując obecnie ten problem uważam, że mogłem wpisać w rubrykach informacje np. nie*

⁸ Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.

dotyczy, co moim zdaniem byłoby równoważne z niewypełnieniem tej rubryki. Obecnie w sprawozdaniach merytorycznych przekazywanych w formie elektronicznej rubryki są oznaczone gwiazdką, która świadczy o wymagalności wpisania informacji dotyczącej zadania, a w sytuacji wymagalności, a nie realizacji danego podpunktu, należy poinformować pisemnie w rubryce o tym, czy działanie jest realizowane lub zaznaczyć, że nie dotyczy”.

(dowód: akta kontroli str. 151-156)

Wszystkie merytoryczne i finansowe (kwartalne i roczne) sprawozdania z realizacji zadań objętych umowami nr 9/R/07 z dnia 2 stycznia 2007 r., nr 33/R/09 z dnia 5 stycznia 2009 r. oraz wszystkie sprawozdania merytoryczne i 12 sprawozdań finansowych z realizacji zadań objętych umową nr 7/R/10 z dnia 4 stycznia 2010 r., zostały podpisane tylko przez jednego członka Zarządu Stowarzyszenia, pomimo że zgodnie z § 37 „Statutu Górnośląskiego Stowarzyszenia Familia”: „Do zaciągania zobowiązań oraz podejmowania czynności prawnych, a także reprezentowania Stowarzyszenia na zewnątrz uprawnieni są dwaj członkowie Zarządu działający łącznie”.

(dowód: akta kontroli str. 15, 47-131, 143-146, 163-353, 504-594)

Zarząd Stowarzyszenia wyjaśnił, że przyczyną podpisania ww. sprawozdań tylko przez jednego Członka Zarządu było „nieumyślne niedopatrzenie”.

(dowód: akta kontroli str. 477-480)

Sprawozdania merytoryczne za II kwartał 2007 r. z realizacji programów: „Nie bierzemy. Jesteśmy OK” (zad. nr 3), „Mieszkanie adaptacyjne” (zad. nr 4), „Hostel adaptacyjny” (zad. nr 4) i „Program wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję i ich rodzin” (zad. nr 4), sporządzone zostały w dniu 16 lipca 2007 r., tj. z 6-dniowym opóźnieniem w stosunku do terminu (10 lipca 2007 r.) określonego w umowie Nr 9/R/07. Nie miało to jednak wpływu na realizację zadania i nie spowodowało ograniczenia wielkości następnej transzy dotacji, która przekazana została na rzecz Stowarzyszenia przez KBPN w dniu 23 lipca 2007 r.

(dowód: akta kontroli str. 16-17, 30, 47-52, 56-59)

Powyższe sprawozdania sporządził Członek Zarządu Stowarzyszenia Jacek Chałubiński - koordynator ww. programów, który wyjaśnił, że przyczyną sporządzenia ww. sprawozdań w późniejszym terminie była konieczność wyjazdu na szkolenie „Budowanie gminnych programów przeciwdziałania narkomanii”. Ponadto podał, iż w związku z tym, że jest jedyną osobą odpowiedzialną za ww. sprawozdania, nikt inny nie miał możliwości sporządzenia ich w odpowiednim terminie.

(dowód: akta kontroli str. 16-17, 30, 47-52, 56-59, 139, 141)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Wszystkie sprawozdania finansowe i merytoryczne z realizacji zadań nr 3 i nr 4 sporządzone zostały zgodnie z wymogami KBPN, które jednak zamieszczało na swojej stronie formularze sprawozdań niezgodne ze wzorem stanowiącym załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2005 r. w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania⁹.

Sprawozdania z realizacji zadań objętych umową 9/R/07 sporządzili (podpisali) członkowie Zarządu Stowarzyszenia - Jacek Chałubiński i Maciej Osuch (jednoosobowo), którzy wyjaśnili, że przyczyną sporządzenia ww. sprawozdań niezgodnie ze wzorem określonym w zał. nr 3 do powołanego wyżej rozporządzenia było to, iż były one składane według wzoru wymaganego i akceptowanego przez KBPN.

(dowód: akta kontroli str. 47-71, 108-131, 135-142, 147-150, 504-594)

Zgodnie z § 3 ust. 4 umowy Nr 9/R/07 z 2 stycznia 2007 r.: Zleceniobiorca (Stowarzyszenie) był zobowiązany do sporządzania rozliczeń merytorycznych i finansowych, ściśle według wzorów określonych przez Zleceniodawcę (KBPN) na jego stronie internetowej www.narkomania.gov.pl.

(dowód: akta kontroli str. 16-17)

⁹ Dz. U. Nr 264, poz. 2207.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Opis stanu
faktycznego

2. Realizacja umowy nr 33/R/09 z 5 stycznia 2009 r.

Na podstawie umowy nr 33/R/09, zawartej w dniu 5 stycznia 2009 r. przez:

- Stowarzyszenie, reprezentowane przez Jacka Chałubińskiego i Macieja Osucha - członków Zarządu Stowarzyszenia,
- Ministra Zdrowia, reprezentowanego przez Piotra Jabłońskiego – Dyrektora KBPN, o realizację zadania publicznego w roku 2009 w ramach dotacji budżetowej, Stowarzyszenie zobowiązało się do realizacji następujących zadań:
 - zadanie nr 3 pn. „Program profilaktyczny dla osób zagrożonych narkomanią, eksperymentujących z narkotykami”,
 - zadanie nr 4 pn. „Program wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję”,
 - zadanie nr 5 pn. „Program wsparcia dla rodzin osób zagrożonych narkomanią, używających i uzależnionych od narkotyków” oraz
 - zadanie nr 9 pn. „Program dla osób uzależnionych będących rodzicami”.

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do umowy, zakres przedmiotowy ww. zadań obejmował:

- zadanie nr 3 - realizację programu „Nie bierzemy. Jesteśmy OK”, w ramach którego przewidziano przeprowadzenie działań środowiskowych podczas festiwalu „Przystanek Woodstock 2009”,
- zadanie nr 4 - realizację programów: „Hostel adaptacyjny” (pobyty w hostelu był przewidziany dla osób, które ukończyły terapię i polegał na: indywidualnym wsparciu terapeutycznym, grupowych zajęciach informacyjno-edukacyjnych), ponadto w ramach „Programu wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję” przewidziano zajęcia w grupach rozwoju osobistego, warsztaty zapobiegania nawrotom oraz konsultacje prawne,
- zadanie nr 5 - zajęcia informacyjno-edukacyjne, w których miały uczestniczyć rodziny i bliscy osób uzależnionych, część tych osób miała otrzymać indywidualne porady i brać udział w grupach wsparcia, przewidziano prowadzenie poradnictwa rodzinnego,
- zadanie nr 9 - warsztaty i treningi dla rodzin z problemem uzależnienia utrzymujących abstynencję - w ramach programu „Familia dla rodziny”.

Zasoby osobowe oraz rzeczowe Stowarzyszenia, w momencie ubiegania się o wsparcie realizacji ww. zadań oraz w trakcie wykonywania umowy, były w ocenie NIK wystarczające do prawidłowego realizowania dotowanych zadań. Bezpośredni realizatorzy programu „Nie bierzemy. Jesteśmy OK” (zadanie nr 3), w zakresie w jakim dotyczył on zajęć informacyjnych i edukacyjnych dla osób w grupach wiekowych od 12 do 15 oraz od 16 do 19 lat życia, dysponowali przygotowaniem pedagogicznym.

(dowód: akta kontroli str. 72-82; 216-353, 384-385)

Termin wykonania zadania ustalono w umowie od 5 stycznia do 31 grudnia 2009 r. Na realizację zadania Stowarzyszenie otrzymało dotację z budżetu Ministra Zdrowia w łącznej kwocie 77 000 zł (7 000 zł na zad. nr 3 – program „Nie bierzemy. Jesteśmy OK”, 55 000 zł na zad. nr 4, z tego: 30 000 zł na program „Hostel adaptacyjny” i 25 000 zł na „Program wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję”; 12 000 zł na zad. nr 5 oraz 3 000 zł na zad. nr 9). Środki dotacji przekazywane były w miesięcznych transzach, po złożeniu przez zleceniobiorcę rozliczenia merytorycznego i finansowego za kolejny kwartał, za wyjątkiem sprawozdań finansowych i merytorycznych za II i III kwartał 2009 r. z realizacji zadania nr 3 „Program profilaktyczny dla osób zagrożonych narkomanią, eksperymentujących z narkotykami”, które nie zostały sporządzone i przedłożone do KBPN.

Rozliczenia przedkładane do KBPN, w tym rozliczenia z całości realizacji wszystkich zadań, sporządzone zostały w terminach wskazanych w umowie.

(dowód: akta kontroli str. 72-82, 163-353)

Dotacja została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem i preliminarzem stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, załącznik nr 1 do Aneksu nr 1 do umowy oraz załącznik nr 1 do Aneksu nr 2 do umowy, a także w terminie określonym w umowie. Główne kategorie wydatków dotyczyły:

- wynagrodzeń osobowych, w tym 3/4 etatu kierownika programu – w łącznej kwocie 17 400 zł, tj. 22,60% środków wydatkowanych z dotacji,
- pochodnych od wynagrodzeń – łącznie w kwocie 2 191 zł, tj. 2,85% środków wydatkowanych z dotacji,
- wynagrodzeń bezosobowych, w tym umowy zlecenia na prowadzenie poradnictwa rodzinnego, grup wsparcia, grup rozwoju osobistego, warsztatów, treningów, zajęć informacyjno-edukacyjnych, działań środowiskowych oraz obsługi księgowej – łącznie w kwocie 39 820 zł, tj. 51,71% środków wydatkowanych z dotacji,
- zakupu usług merytorycznych (usługi prawne) – w łącznej kwocie 2 940 zł, tj. 3,82% środków wydatkowanych z dotacji,
- kosztów rzeczowych, w tym zakup niskocennych środków trwałych, ulotek informacyjnych, materiałów biurowych – w łącznej kwocie 14 649 zł, tj. 19,02% środków wydatkowanych z dotacji.

Dane dotyczące realizacji zadań, przedłożone dyrektorowi KBPN w sprawozdaniach finansowych, przedstawiono rzetelnie i zgodnie ze stanem faktycznym oraz danymi ujętymi w ewidencji księgowej. Rezultaty badanych zadań zostały osiągnięte w 100% wielkości zakładanej w umowie dofinansowania (wykorzystano 100% dotacji):

- 1) w ramach zadania nr 3 przewidziano przeprowadzenie 144 godzin działań środowiskowych. Cel powyższy został w całości osiągnięty – zgodnie z postanowieniami umowy nr 33/R/09,
- 2) w ramach zadania nr 4 przewidziano: dla osób, które zakończyły terapię pobyt w hostelu adaptacyjnym, ponadto „Program wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję” przewidywał przeprowadzenie: 144 godzin zajęć w grupach rozwoju osobistego, 144 godzin warsztatów zapobiegania nawrotom oraz 49 godzin konsultacji prawnych. Cel powyższy został w całości osiągnięty - zgodnie z postanowieniami ww. umowy,
- 3) w ramach zadania nr 5 przewidziano przeprowadzenie 72 godzin zajęć informacyjno-edukacyjnych, 240 godzin poradnictwa rodzinnego, 36 godzin zajęć w grupach wsparcia. Cel powyższy został w całości osiągnięty – zgodnie z postanowieniami ww. umowy,
- 4) w ramach zadania nr 9 przewidziano przeprowadzenie 38 godzin warsztatów i treningów dla osób uzależnionych będących rodzicami. Cel powyższy został w całości osiągnięty – zgodnie z postanowieniami ww. umowy.

(dowód: akta kontroli str. 385-389; 167-215)

W księgach rachunkowych Stowarzyszenia wyodrębniono ewidencję księgową przychodów środków pochodzących z dotacji oraz dokonywanych z nich wydatków, co było zgodne z obowiązkiem określonym w art. 16 ust. 5 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz w § 4. ust. 2 zawartej umowy.

(dowód: akta kontroli str. 83-85)

Szczegółowa kontrola rzetelności prowadzenia ewidencji księgowej została przeprowadzona na podstawie wszystkich dowodów księgowych (100% faktur, rachunków i list płac). Badanie, którym objęto dokumenty księgowe na kwotę 77 000 zł, tj. 100% wydatkowanej kwoty dotacji, nie wykazało nieprawidłowości w zakresie poprawności

formalnej dowodów księgowych oraz ich kontroli bieżącej i dekretacji, a także co do wiarygodności zapisów księgowych. KBPN nie kontrolowało prawidłowości realizacji umowy.
(dowód: akta kontroli str. 86-106)

Ustalone
nieprawidłowości

Wymienione niżej sprawozdania zostały sporządzone w sposób nierzetelny – część wyszczególnionych w nich danych była niezgodna ze stanem faktycznym lub/i dokumentacją księgową:

W sprawozdaniach merytorycznych z wykonania zadania nr 4 „Program wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję” pkt 2 w ramach umowy 33/R/2009 z dnia 5 stycznia 2009 r. w części I „Informacja o odbiorcach programu” pkt 1 „Odbiorcy w podziale na grupy wiekowe”, liczba sumaryczna nowych odbiorców ze sprawozdań z poszczególnych kwartałów (84 osoby) nie była równa liczbie przedstawionej w sprawozdaniu rocznym (43 osoby);

W sprawozdaniu merytorycznym za III kwartał 2009 r. dotyczącym ww. programu w części II „Informacja o wykonaniu zadania” nie wykazano przepracowania 29 godzin z tytułu obsługi księgowej, które wynikają z przeanalizowanych dokumentów księgowych;

W sprawozdaniach merytorycznych z wykonania zadania nr 4 „Program wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję” pkt 1 („Hostel adaptacyjny”) w ramach ww. umowy w części I „Informacja o odbiorcach programu” pkt 1 „Odbiorcy w podziale na grupy wiekowe” liczba sumaryczna nowych odbiorców z poszczególnych kwartałów (23 osoby) nie była równa liczbie przedstawionej w sprawozdaniu rocznym (29 osób)¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 251-311)

Członek Zarządu Stowarzyszenia Jacek Chałubiński wyjaśnił, że przyczyną powyższych niespójności była omyłka.

(dowód: akta kontroli str. 807-809, 814-815)

W sprawozdaniach merytorycznych za I i II kwartał 2009 r. z wykonania zadania nr 4 „Program wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję” pkt 2, w ramach ww. umowy, w kolumnie „liczba godzin w kwartale/roku” przedstawiono nieprawidłowe dane dotyczące następujących kategorii:

- „Grupy rozwoju osobistego” wykazano, iż przeprowadzono 48 godzin zajęć, natomiast wg dokumentów księgowych przeprowadzono 36 godzin zajęć.
- „Warsztaty zapobiegania nawrotom” wykazano, że przeprowadzono 48 godzin zajęć, natomiast wg dokumentów księgowych przeprowadzono 36 godzin zajęć.

(dowód: akta kontroli str. 281-311)

Członek Zarządu Stowarzyszenia Jacek Chałubiński wyjaśnił, że nadmierne liczby godzin w sprawozdaniach powstały w wyniku doliczenia godzin, których koszt został pokryty przez Stowarzyszenie z udziału własnego.

(dowód: akta kontroli str. 807-808, 814)

W sprawozdaniu merytorycznym za I kwartał 2009 r. z wykonania zadania nr 4 „Program wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję” pkt 1 („Hostel adaptacyjny”) w ramach ww. umowy w części II „Informacja o wykonaniu zadania”, pkt 1 „typy działań” w kolumnie „liczba godzin w kwartale roku” przedstawiono nieprawidłowe dane dotyczące liczby przeprowadzonych godzin w ramach poszczególnych kategorii zajęć, które stanowiły 1/3 godzin przepracowanych w każdym następnym kwartale. W wyniku zaistniałych nieprawidłowości suma godzin przepracowanych w poszczególnych kwartałach była różna od liczby godzin przedstawionych w sprawozdaniu rocznym.

(dowód: akta kontroli str. 251-256)

Członek Zarządu Stowarzyszenia Jacek Chałubiński wyjaśnił, że w sprawozdaniu merytorycznym za I kwartał jest wykazana mniejsza liczba godzin z powodu jego

¹⁰ Rezultaty zadania określone w umowie zostały osiągnięte, w sprawozdaniach merytorycznych kwartalnych omyłkowo wpisano zaniżoną liczbę nowych odbiorców.

nieobecności w pracy (zwolnienie lekarskie). Zadania zostały wykonane w późniejszym terminie, jednak z powodu pomyłki nie zostały uwzględnione w następnym kwartale.

(dowód: akta kontroli str. 809-811, 815)

W sprawozdaniach merytorycznych z wykonania zadania nr 9 „Program dla osób uzależnionych będących rodzicami” w ramach ww. umowy w części I „Informacja o odbiorcach programu” pkt 1 „Odbiorcy w podziale na grupy wiekowe”, liczba sumaryczna nowych odbiorców z poszczególnych kwartałów (34 osoby) nie była równa liczbie przedstawionej w sprawozdaniu rocznym (66 osób).

(dowód: akta kontroli str. 216-250)

Członek Zarządu Stowarzyszenia Jacek Chałubiński wyjaśnił, że „W sprawozdaniach merytorycznych (...) wystąpił brak wpisu w III kwartale w rubryce „liczba nowych odbiorców”, co spowodowało niespójność z liczbą odbiorców razem w sprawozdaniu rocznym. Błąd ten wynika prawdopodobnie z konieczności sporządzenia sprawozdania merytorycznego za III kwartał, w sytuacji kiedy osoba prowadząca nie przekazała mi informacji o ilości odbiorców, dlatego też nie wpisałem liczby nowych odbiorców w sprawozdaniu”.

(dowód: akta kontroli str. 811, 815)

W sprawozdaniach merytorycznych z wykonania zadania nr 5 „Program wsparcia dla rodzin osób zagrożonych narkomanią, używających i uzależnionych od narkotyków” w ramach ww. umowy w części I „Informacja o odbiorcach programu” pkt 1 „Odbiorcy w podziale na grupy wiekowe”, liczba sumaryczna nowych odbiorców z poszczególnych kwartałów (281 osób) nie była równa liczbie przedstawionej w sprawozdaniu rocznym (493 osoby).

(dowód: akta kontroli str. 318-353)

Członek Zarządu Stowarzyszenia Jacek Chałubiński wyjaśnił, że: „Liczba końcowa w sprawozdaniu rocznym 493 osoby jest liczbą wszystkich odbiorców Programu, czyli 281 osób – liczba nowych odbiorców + odbiorcy, którzy uczestniczyli w Programie w roku 2008 i kontynuowali w roku 2009. Powstała tak wysoka różnica może wynikać również z faktu, iż te same osoby uczestniczyły w grupach wsparcia oraz w poradach rodzinnych. Sumując rubryki powyższych zadań powstaje nieadekwatna liczba odbiorców. Uważam, że wzór sprawozdania merytorycznego jest niedoskonałym narzędziem do prowadzenia statystyki odbiorców Programu”.

(dowód: akta kontroli str. 811, 815)

W niżej wymienionych sprawozdaniach z realizacji zadań publicznych, objętych umową nr 33/R/09 z dnia 5 stycznia 2009 r., nie zostały podane w rozdziale III „Ewaluacja” informacje wymagane przez KBPN:

1. w sprawozdaniach merytorycznych za I i II kwartał 2009 r. z realizacji zadania nr 4 „Program wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję” pkt 2 nie opisano przeprowadzonych działań ewaluacyjnych oraz nie określono: wymiernych rezultatów realizacji zadania i roli partnerów w realizacji zadania,
2. w sprawozdaniach merytorycznych za III i IV kwartał 2009 r. oraz rocznym za 2009 r. z realizacji ww. zadania nie określono: wymiernych rezultatów realizacji zadania i roli partnerów w realizacji zadania,
3. w sprawozdaniu merytorycznym za rok 2009 z realizacji zadania nr 4 „Program wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję” pkt 1 „Hostel Adaptacyjny” nie określono wymiernych rezultatów realizacji zadania, roli partnerów w realizacji zadania,
4. w sprawozdaniu merytorycznym za IV kwartał 2009 r. oraz rocznym za 2009 r. z realizacji zadania nr 9 „Program dla osób uzależnionych będących rodzicami” nie wskazano, czy przeprowadzone zostały działania ewaluacyjne,
5. w sprawozdaniach merytorycznych za I i II kwartał 2009 r. z realizacji zadania nr 5 „Program wsparcia dla rodzin osób zagrożonych narkomanią, używających i uzależnionych od narkotyków” nie opisano przeprowadzonych działań

ewaluacyjnych oraz nie określono: wymiernych rezultatów realizacji zadania i roli partnerów w realizacji zadania,

6. w sprawozdaniach merytorycznych za III i IV kwartał 2009 r. oraz rocznym za 2009 r. z realizacji ww. zadania nie określono wymiernych rezultatów realizacji zadania i roli partnerów w realizacji zadania,

Na podstawie analizy dokumentacji finansowej i merytorycznej (umowy zlecenia, rachunki, listy płac, sprawozdania merytoryczne z przeprowadzonych działań, sporządzone przez osoby prowadzące zajęcia terapeutyczne) stwierdzono, że zakładane w umowie rezultaty zostały osiągnięte, a w ww. sprawozdaniach nie wypełniono jedynie niektórych rubryk.

(dowód: akta kontroli str. 151-155, 283-285, 290-291, 297, 303, 309, 278, 220-221, 227-229, 234-236, 241-242, 248-249, 322-324, 329-331, 337, 344, 351)

Członek Zarządu Stowarzyszenia Jacek Chałubiński wyjaśnił, że nie wypełniał ww. rubryk w sprawozdaniach merytorycznych, ponieważ Stowarzyszenie nie prowadziło niektórych działań ewaluacyjnych, a zleceniodawca nie kwestionował sprawozdań.

(dowód: akta kontroli str. 151-156)

Wszystkie sprawozdania merytoryczne oraz finansowe z realizacji zadań nr 3, 4, 5, 9 w ramach umowy 33/R/2009 z dnia 5 stycznia 2009 r. zostały podpisane przez jednego Członka Zarządu Stowarzyszenia (Jacka Chałubińskiego lub Macieja Osucha), podczas gdy statut Stowarzyszenia do celów reprezentacji wymaga złożenia oświadczeń przez dwóch członków Zarządu.

(dowód: akta kontroli str. 8-15, 163-353, 477-480)

Członek Zarządu Jacek Chałubiński wyjaśnił, że ww. sprawozdania zostały podpisane przez jednego Członka Zarządu Stowarzyszenia przez nieumyślne niedopatrzenie.

(dowód: akta kontroli str. 480)

Nie sporządzono i nie przekazano do KBPN sprawozdań finansowych za II i III kwartał 2009 r. z wydatkowania kwot dotacji, otrzymanej na podstawie umowy nr 33/R/09 z 5 stycznia 2009 r., na realizację zadania publicznego „Program profilaktyczny dla osób zagrożonych narkomanią, eksperymentujących z narkotykami”, program „Nie bierzemy. Jesteśmy OK – Przystanek Woodstock 2009”. Było to niezgodne z § 3 ust. 3 i 5 umowy o dotację nr 3R/09. Pomimo niezłożenia przez Stowarzyszenie sprawozdania finansowego z wydatkowania kwot dotacji na realizację ww. zadania w II kwartale 2009 r. KBPN przekazało następną transzę dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 94, 72-73, 479, 816)

Zarząd Stowarzyszenia wyjaśnił: „(...) złożone sprawozdania z wykonania zadania publicznego „Program profilaktyczny dla osób zagrożonych narkomanią, eksperymentujących z narkotykami”, program „Nie bierzemy. Jesteśmy OK” realizowanego na zlecenie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii umowa 33/R/09 z 5 stycznia 2009 roku zostały złożone całościowo za cały okres realizacji zadania, nie sporządzono oddzielnych sprawozdań za II i III kwartał 2009 roku. Fakt ten zaistniał z powodu, iż czas realizacji zadania – podstawowe działania miały miejsce na przełomie lipca i sierpnia 2009 roku. Stąd też złożono sprawozdanie łącznie za cały okres umowy, które zostało zaakceptowane przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii”.

(dowód: akta kontroli str. 479, 816-817)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Wszystkie sprawozdania finansowe i merytoryczne z realizacji zadań sporządzone zostały niezgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania.

Członkowie Zarządu Stowarzyszenia: Jacek Chałubiński i Maciej Osuch wyjaśnili, że przyczyną sporządzenia ww. sprawozdań niezgodnie ze wzorem określonym w zał. nr 3 do powołanego wyżej rozporządzenia było to, iż były one składane według wzoru wymaganego i akceptowanego przez KBPN.

(dowód: akta kontroli str. sprawozdania, 135-142, 147-150)

Zgodnie z § 3 ust. 4 umowy Nr 33/R/09 z 5 stycznia 2009 r. Zleceniobiorca (Stowarzyszenie) był zobowiązany do sporządzania rozliczeń merytorycznych i finansowych ściśle według wzorów określonych przez Zleceniodawcę (KBPN), na jego stronie internetowej www.narkomania.gov.pl.

(dowód: akta kontroli str.73)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Realizacja umowy nr 7/R/10 z 4 stycznia 2010 roku

Opis stanu
faktycznego

Na mocy umowy nr 7/R/10, zawartej w dniu 4 stycznia 2010 r. przez:

- Stowarzyszenie, reprezentowane przez Jacka Chałubińskiego i Macieja Osucha - członków Zarządu Stowarzyszenia,
- Ministra Zdrowia, reprezentowanego przez Piotra Jabłońskiego – Dyrektora KBPN, o realizację zadania publicznego w roku 2010 w ramach dotacji budżetowej, Stowarzyszenie zobowiązało się do realizacji następujących zadań:
 - zadanie nr 2 pn. „Programy profilaktyczne dla osób zagrożonych narkomanią, eksperymentujących z narkotykami”,
 - zadanie nr 3 pn. „Programy wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję”,
 - zadanie nr 4 pn. „Programy wsparcia dla rodzin osób zagrożonych narkomanią, używających i uzależnionych od narkotyków”.

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do umowy, zakres przedmiotowy ww. zadań obejmował:

- zadanie nr 2 - realizację programu „Nie bierzemy. Jesteśmy OK. - akcja profilaktyczna”, w ramach którego przewidziano działania środowiskowe na Przystanku Woodstock 2010,
- zadanie nr 3 - realizację programów: „Hostel adaptacyjny” (pobyt w hostelu był przewidziany dla osób, które ukończyły terapię i polegał na: indywidualnym wsparciu terapeutycznym, poradnictwie rodzinnym oraz interwencjach kryzysowych), ponadto w ramach „Programu dla osób uzależnionych utrzymujących abstynencję” przewidziano zajęcia w grupach rozwoju osobistego, grupach zapobiegania nawrotom oraz konsultacje prawne.
- zadanie nr 4 - zajęcia poradnictwa rodzinnego, w których miały uczestniczyć rodziny i bliscy osób uzależnionych, część tych osób miała otrzymać indywidualne porady i brać udział w grupach wsparcia.

Zasoby osobowe oraz rzeczowe Stowarzyszenia, w momencie ubiegania się o wsparcie realizacji ww. zadania oraz w trakcie wykonywania umowy, były w ocenie NIK wystarczające do prawidłowego realizowania dotowanego zadania. Bezpośredni realizatorzy programu „Nie bierzemy. Jesteśmy OK” (zadanie nr 2), w zakresie w jakim dotyczył on zajęć informacyjnych i edukacyjnych dla osób w grupach wiekowych od 12 do 15 oraz od 16 do 19 lat życia, dysponowali przygotowaniem pedagogicznym.

(dowód: akta kontroli str. 354-362; 804-805)

Termin wykonania zadania ustalono w umowie od 4 stycznia do 31 grudnia 2010 r. Na realizację zadania Stowarzyszenie otrzymało dotację z budżetu Ministra Zdrowia w łącznej kwocie 58 000 zł. (8 000 zł na zad. nr 2 – program „Nie bierzemy. Jesteśmy OK”, 40 000 zł na zad. nr 3, z tego: 25 000 zł na program „Hostel adaptacyjny” i 15 000 zł na „Program wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję” oraz 10 000 zł na zad. nr 4). Środki dotacji przekazywane były w miesięcznych transzach, po złożeniu przez zleceniobiorcę rozliczenia merytorycznego i finansowego za kolejny kwartał.

Rozliczenia przedkładane do KBPN, w tym rozliczenia z całości realizacji wszystkich zadań, sporządzone zostały w terminach wskazanych w umowie.

(dowód: akta kontroli str. 354-362; 595-653)

Dotacja została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem i preliminarzem stanowiącym załącznik nr 1 do umowy oraz załącznik nr 1 do Aneksu nr 1 do umowy. Główne kategorie wydatków dotyczyły:

- wynagrodzeń osobowych, w tym 3/4 etatu kierownika programu – w kwocie 19 656 zł, tj. 33,89%% środków wydatkowanych z dotacji,
- pochodnych od wynagrodzeń – w łącznej kwocie 2 931,66 zł, tj. 5,06% środków wydatkowanych z dotacji,
- wynagrodzeń bezosobowych, w tym umowy zlecenia na prowadzenie poradnictwa rodzinnego, grup wsparcia, grup rozwoju osobistego, grup zapobiegania nawrotom, działań środowiskowych oraz obsługi księgowej – w łącznej kwocie 30 480 zł, tj. 52,55% środków wydatkowanych z dotacji,
- kosztów rzeczowych, w tym zakup ulotek informacyjnych, materiałów biurowych – w łącznej kwocie 4 932,34 zł, tj. 8,50% środków wydatkowanych z dotacji.

Dane w sprawozdaniach finansowych, za wyjątkiem sprawozdania finansowego z realizacji zadania nr 3 „Programy wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję” pkt II-A „Hostel adaptacyjny” za 2010 r., przedłożone dyrektorowi KBPN, zostały przedstawione rzetelnie i były zgodne ze stanem faktycznym oraz danymi ujętymi w ewidencji księgowej. Rezultaty badanych zadań zostały osiągnięte w 100% wielkości zakładanej w umowie dofinansowania (wykorzystano 100% dotacji):

- 1) w ramach zadania nr 2 przewidziano przeprowadzenie 200 godzin działań środowiskowych. Cel powyższy został w całości osiągnięty – zgodnie z postanowieniami umowy nr 7/R/10,
- 2) w ramach zadania nr 3 przewidziano: dla osób, które zakończyły terapię pobyt w hostelu adaptacyjnym, ponadto „Program dla osób uzależnionych utrzymujących abstynencję” przewidywał przeprowadzenie: 72 godzin zajęć w grupach rozwoju osobistego, 96 godzin zajęć w grupach zapobiegania nawrotom oraz 24 godzin konsultacji prawnych. Cel powyższy został w całości osiągnięty - zgodnie z postanowieniami ww. umowy,
- 3) w ramach zadania nr 4 przewidziano przeprowadzenie 264 godzin poradnictwa rodzinnego, 36 godzin zajęć w grupach wsparcia. Cel powyższy został w całości osiągnięty – zgodnie z postanowieniami ww. umowy.

(dowód: akta kontroli str. 595-653; 820-823)

W księgach rachunkowych Stowarzyszenia wyodrębniono ewidencję księgową przychodów środków pochodzących z dotacji oraz dokonywanych z nich wydatków, co było zgodne z obowiązkiem określonym w art. 16 ust. 5 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz w § 4. ust. 2 zawartej umowy.

(dowód: akta kontroli str.363-365)

Szczegółowa kontrola rzetelności prowadzenia ewidencji księgowej została przeprowadzona na podstawie wszystkich dowodów księgowych (100% faktur, rachunków i list płac). Badanie, którym objęto dokumenty księgowe na kwotę 58 000 zł, tj. 100% wydatkowanej kwoty dotacji, nie wykazało nieprawidłowości w zakresie poprawności formalnej dowodów księgowych oraz ich kontroli bieżącej i dekretacji, a także co do wiarygodności zapisów księgowych. KBPN nie kontrolowało prawidłowości realizacji umowy.

(dowód: akta kontroli str. 366-383)

Ustalone
nieprawidłowości

Wymienione niżej sprawozdania zostały sporządzone w sposób nierzetelny – część wyszczególnionych w nich danych była niezgodna ze stanem faktycznym lub/i dokumentacją księgową:

1. w sprawozdaniu merytorycznym za I kwartał 2010 r. dotyczącym zad. 3 „Program wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję” pkt II-B w części II „Informacja o wykonaniu zadania” pkt 1 „Typy zadań”

w kategorii „grupy rozwoju osobistego” w kolumnie „liczba godzin w kwartale/roku” wykazano, że przeprowadzono 18 godzin zajęć, natomiast wg dokumentów księgowych przeprowadzono 16 godzin zajęć,

2. w sprawozdaniu merytorycznym za II kwartał 2010 r. dotyczącym zad. 4 „Program wsparcia dla rodzin osób zagrożonych narkomanią i używających narkotyków” w części II „Informacja o wykonaniu zadania” pkt 1 „Typy zadań” w kategorii „poradnictwo rodzinne” w kolumnie „liczba godzin w kwartale/roku” wykazano, że przeprowadzono 68 godzin zajęć, natomiast wg dokumentów księgowych przeprowadzono 65 godzin zajęć.

(dowód: akta kontroli str. 693-698, 728-734)

Członek Zarządu Stowarzyszenia Jacek Chałubiński wyjaśnił, że ww. różnice były spowodowane błędnymi wpisami.

(dowód: akta kontroli str. 812, 815)

W sprawozdaniu finansowym rocznym z wydatkowania kwot w ramach zadania nr 3 „Program wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję” pkt II-A „Hostel Adaptacyjny” w części A „Informacja o wydatkach poniesionych przy wykonywaniu zadania”, w pozycji „pochodne od wynagrodzeń” podano kwotę 3 618 zł, podczas gdy łączna kwota środków wydatkowanych z tego tytułu, zgodnie z dokumentami księgowymi oraz Załącznikiem nr 1 do Aneksu nr 1 do umowy 7/R/2010 z dnia 4 stycznia 2010 r., powinna wynosić 2 931,66 zł. Ponadto, w ww. sprawozdaniu finansowym rocznym, w części A „Informacja o wydatkach poniesionych przy wykonywaniu zadania”, w pozycji „razem wydatki rzeczowe” podano kwotę 1 726 zł, podczas gdy łączna kwota środków wydatkowanych z tego tytułu, zgodnie z dokumentami księgowymi oraz Załącznikiem nr 1 do Aneksu nr 1 do umowy 7/R/2010 z dnia 4 stycznia 2010 r., powinna wynosić 2 412,34 zł.

(dowód: akta kontroli str. 615-617)

Członek Zarządu Stowarzyszenia Maciej Osuch wyjaśnił: „(...) w złożonym sprawozdaniu rocznym: 1. wykazana kwota 3 618 zł jest kwotą błędną, prawidłowa kwota to 2 931,66 zł, 2. Wykazana kwota 1 726 zł jest kwotą błędną, prawidłowa kwota to 2 412,34 zł. Pomyłka ta ma miejsce tylko w sprawozdaniu rocznym i wynika z faktu nieuwzględnienia na stronie 1 tabela A zmian wprowadzonych aneksem do umowy, który zmienił wysokości (kwot – dopisek kontrolujących) w pozycjach „pochodne od wynagrodzeń” – zmniejszenie oraz „wydatki rzeczowe” – zwiększenie. (...) w sprawozdaniu rocznym osoba sporządzająca sprawozdanie popełniła błąd. (...)”

(dowód: akta kontroli str. 818-819)

W niżej wymienionych sprawozdaniach z realizacji zadań publicznych, objętych umową nr 7/R/10 z dnia 4 stycznia 2010 r., nie zostały podane w rozdziale III „Ewaluacja” informacje wymagane przez KBPN, tj.:

1. w sprawozdaniach merytorycznych za I, II kwartał 2010 r. z realizacji zadania nr 3 „Programy wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję” pkt II-A „Hostel adaptacyjny” nie określono wymiennych rezultatów realizacji zadania,
2. w sprawozdaniu merytorycznym za III kwartał 2010 r. z realizacji ww. zadania nie określono wymiennych rezultatów realizacji zadania i roli partnerów w realizacji zadania,
3. w sprawozdaniu merytorycznym za I kwartał 2010 r. z realizacji ww. zadania nr 3 pkt II-B „Programy wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków utrzymujących abstynencję” nie opisano przeprowadzonych działań ewaluacyjnych oraz nie określono wymiennych rezultatów realizacji zadania,
4. w sprawozdaniach merytorycznych za kwartały I-III 2010 r. z realizacji zadania nr 4 „Programy wsparcia dla rodzin osób zagrożonych narkomanią i używających narkotyków” nie określono wymiennych rezultatów realizacji zadania i roli partnerów w realizacji zadania.

(dowód: akta kontroli str. 668, 674-675, 680, 695-697, 726, 733, 740)

Członek Zarządu Stowarzyszenia Jacek Chałubiński wyjaśnił, że nie wypełniał ww. rubryk w sprawozdaniach merytorycznych, ponieważ Stowarzyszenie nie prowadziło takich działań, a zleceniodawca nie kwestionował sprawozdań.

(dowód: akta kontroli str. 151-156)

Niżej wymienione sprawozdania zostały podpisane przez jednego Członka Zarządu: (Jacka Chałubińskiego lub Macieja Osucha), podczas gdy statut Stowarzyszenia do celów reprezentacji wymaga złożenia oświadczeń przez dwóch członków Zarządu:

- sprawozdania finansowe za II kwartał i 2010 rok z realizacji zadania nr 2,
- sprawozdania finansowe za kwartały II i IV oraz za rok 2010 z realizacji zadania 3II-A,
- sprawozdania finansowe za kwartały II i IV oraz za rok 2010 z realizacji zadania 3II-B,
- sprawozdania finansowe za kwartały II i IV oraz za rok 2010 z realizacji zadania 4,
- wszystkie sprawozdania merytoryczne z realizacji zadań 2, 3II-A, 3II-B oraz 4.

(dowód: akta kontroli str. 8-15, 595-752)

Członek Zarządu Jacek Chałubiński wyjaśnił, że ww. sprawozdania zostały podpisane przez jednego Członka Zarządu Stowarzyszenia przez nieumyślne niedopatrzenie.

(dowód: akta kontroli str. 480)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Wszystkie sprawozdania finansowe i merytoryczne z realizacji zadań sporządzone zostały niezgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2005 r. w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania¹¹.

Członkowie Zarządu Stowarzyszenia: Jacek Chałubiński i Maciej Osuch wyjaśnili, że przyczyną sporządzenia ww. sprawozdań niezgodnie ze wzorem określonym w zał. nr 3 do powołanego wyżej rozporządzenia było to, iż były one składane według wzoru wymaganego i akceptowanego przez KBPN.

(dowód: akta kontroli str. sprawozdania, 135-142, 147-150)

Zgodnie z § 3 ust. 4 umowy 7/R /10 z dnia 4 stycznia 2010 r. Zleceniobiorca (Stowarzyszenie) był zobowiązany do sporządzania rozliczeń merytorycznych i finansowych ściśle według wzorów określonych przez Zleceniodawcę (KBPN), na jego stronie internetowej www.narkomania.gov.pl.

(dowód: akta kontroli str. 355)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹², wnosi o:

1. **Podpisywanie sprawozdań z realizacji zadań objętych dotacjami z budżetu państwa przez dwóch członków Zarządu Stowarzyszenia, zgodnie z jego Statutem.**
2. **Zamieszczanie w sprawozdaniach z realizacji ww. zadań rzetelnych danych, tj. zgodnych ze stanem faktycznym oraz dokumentacją finansową i merytoryczną.**
3. **Sporządzanie sprawozdań z realizacji zadań objętych dotacjami z budżetu państwa w terminach określonych w umowie o dotację.**

¹¹ Dz. U. Nr 264, poz. 2207.

¹² Dz. U. z 2012 r., poz. 82.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Katowicach, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 8 lutego 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

**z up. wicedyrektor
Eugeniusz Rejman**

Kontrolerzy
Anna Loppe
gł. specjalista kontroli państwowej

.....

Marta Florczykiewicz-Cymara
st. inspektor kontroli państwowej

.....